

ONDERNEMINGSPLAN - 2022

Herziene versie
Voorjaar 2022

VegaBoerderij
Groene Hart

1 Het Doel

De Vega Boerderij Groene Hart Coöperatie U.A. is begin 2021 ook formeel opgericht.

De coöperatie stelt zich ten doel het bedrijfsmatig ontwikkelen en beheren van een biologische boerderij, met oog voor natuurbescherming en biodiversiteit.

De coöperatie tracht het doel onder meer te verwezenlijken door op eigen naam en voor eigen rekening en risico:

- a. het aanleggen, beheren en exploiteren van ondermeer een tuinakker, een boomgaard en een voedselbos, met productie primair te leveren aan de eigen leden;
- b. daarbij zich voortdurend te verbeteren in het toepassen van de principes van ecologische landbouw dan wel biologische voortbrenging;
- c. zich te richten de lokale en regionale gemeenschappen.

Alle handelen is er op gericht van de Vega Boerderij Groene Hart een succes te maken. De bedoeling is vegetarisch voedsel te produceren, op bedrijfsmatige wijze, met een positieve exploitatie, in betrokkenheid van eigenaren, deelnemers en vrijwilligers, aansluitend bij lokale en regionale gemeenschappen, en voortdurend verbeterend in het toepassen van ecologische principes en biologische voortbrenging, met oog voor natuurbescherming en biodiversiteit.

Wij spreken elkaar aan op de volgende waarden:

- Handelen naar de bedoeling;
- Open, eerlijk, verbonden, eenvoudig;
- Iedereen kan en mag meedoen, bij respect voor de bedoeling;

2 De coöperatie principes

De uitwerking van de coöperatie is vastgelegd in de statuten, en beschreven in de "spelregels" die op de website www.vegaboerderij.nl algemeen openbaar zijn.

Het hoogste orgaan is de Ledenvergadering. De leden zijn de eigenaren, die voor € 2000,-- een eigendomscertificaat hebben gekocht. Zij benoemen de leden van het bestuur en van de Raad van

Commissarissen. Het bestuur stelt een boer aan bij wie de dagelijkse bedrijfsvoering ligt. Het bestuur is daarvoor uiteindelijk verantwoordelijk.

De Ledenvergadering besluit jaarlijks over:

- I. De jaarlijkse verbetering in de prestatie van het natuur-inclusief voortbrengen van de productie;
- II. Het teeltprogramma, en daarmee de samenstelling van het voedselpakket van dat jaar, alsmede de prijs daarvan.

De basis voor deze besluitvorming is een voorstel van de boer, die daarover open overlegt met een vanuit de leden te vormen speciale commissie. Op deze manier wordt de inbreng vanuit de coöperatieve gemeenschap belangrijk gemaakt in dit proces.

Het voorstel van de boer wordt door het bestuur voorzien van een verantwoording over de financiële effecten, en daartoe zo nodig aangepast. Dit om ervoor te zorgen dat altijd een positieve exploitatie bereikbaar blijft, en daarmee de continuïteit van de vergaboerderij, de waarde van de certificaten, en de belangen van de geldgevers.

De Raad van Commissarissen heeft bij dit alles een adviserende rol en hun instemming is noodzakelijk waar het gaat om het landeigendom en de financiering daarvan – dit alles om ook de positie van certificaathouders en geldgevers zeker te stellen.

3 De productie

Voor de productie van groente, fruit, vruchten, kruiden en eieren dient geschikt te worden over grond, die uiteindelijk ook in kwaliteit geleidelijk kan verbeteren.

Aanvankelijk werd deze gevonden aan de Voshol 45 te Boskoop. Echter, tegen (redelijke) verwachtingen in werd daar de vergunning niet verkregen. De gemaakte aanloopkosten zijn ten laste van de exploitatie 2021 afgeboekt. Op basis van een tijdelijke constructie kon in 2021 alsnog van start worden gegaan, op 2 hectare grond ten oosten van de nieuwbouw in Bodegraven.

Met ingang van 2022 kan de VegaBoerderij zich vestigen aan de Buitenkerk 57, op het bedrijf van Aad en Nanda van Dam. Vooralsnog wordt daar gewerkt op circa 2 hectare grond, gelegen vóór de wetering, waarbij er bij het bouwvlak van de boerderij 2 tunnelkassen geplaatst worden. Voorts is er enig medegebruik van opstallen en de klassieke boomgaard voor de boerderij.

Hoewel het voor alle partijen (Van Dam, gemeente en ons) de bedoeling is om daar tot permanente vestiging te komen, in eigendom van het land, is het vooralsnog op tijdelijke, experimentele basis.

- Voor Van Dam als experiment om te ervaren hoe het is als het bedrijf in z'n bewerking wordt gedeeld met de VegaBoerderij en met de aanloop van mensen die dat meebrengt.

- Voor de gemeente omdat in de beschikbare tijd tot het nieuwe seizoen geen volledige procedure kon worden doorlopen voor bestemmingswijziging, waardoor er als oplossing een tijdelijke toestemming tot afwijking wordt afgegeven, voor 2 jaar.

Voor de experiment-periode wordt vooralsnog gewerkt op basis van een jaarlijkse huurovereenkomst, die ook de grondslag is voor de begroting.

Ook als het experiment een definitief vervolg krijgt, en het bestemmingsplan er op wordt aangepast, zal uitbreiding van de gebruikshectares en eigendomsverwerving nog wel de (wederzijdse) intentie zijn tussen Van Dam en de VegaBoerderij, maar in het tempo en mate van realisatie afhangen van de fasering waarmee Van Dam zijn eigen bedrijf geleidelijk afbouwt en overdraagt.

Inrichtingsplan

Het voorlopige inrichtingsplan voorziet in circa 2 hectare open grond voor teelt (op de kaart in rood omlijnd). Daarnaast een twee tunnelkassen (in geel aangegeven, op de paardeweide). Voor het huis tussen boerderij en de Buitenkerk ligt een klassieke boomgaard. Uiteindelijk is de ambitie uit te breiden met ruimte voor kippen, en randen met bloemenrijk en kruidenrijk grasland – idealiter zelfs een natuur verrijkende aansluiting richting het Natura 2000 gebied bij de Nieuwkoopse Plassen. Gedurende de eerste experiment-jaren zullen slechts terughoudend inrichtingen gedaan worden die niet eenvoudig ongedaan gemaakt kunnen worden – dus nog geen boomgaard (anders dan een groene omheining van de tunnelkassen en enig herstel van het oorspronkelijke geriefbos), voedselbos of kippen. Dit heeft te maken met het voorbehoud rond vergunningen en definitieve aankoop, en met de dan nog beperkte investeringsmogelijkheden bij het aangehouden voorzichtige groeiscenario.

Oogstplan

De reguliere oogstperiode zal lopen van april tot december (zie het globale oogstplan op de website). In het eerste experimentjaar zal de eerste levering echter pas eind mei plaatsvinden. Voorsnog zijn er geen eieren, en nog maar beperkt fruit. De prijs van de voedselpakketten is daarom in het eerste jaar ook lager aangehouden bij de bedrijfsvoering.

Het oogstplan en het daarvan afgeleide teeltplan zorgen dat er – behoudens de aanloop en de afbouw – in het seizoen per pakket wekelijks tenminste 5 verschillende groentes/vruchten worden geleverd.

De tunnelkas helpt bij het zo vroeg mogelijk in het jaar kunnen leveren. Er wordt een irrigatiesysteem voorzien om ook gedurende het seizoen de groei te kunnen ondersteunen bij droogte.

NB De kippen zijn er op de vega boerderij niet voor het vlees, maar alleen voor de eieren, het losmaken van de grond en compost. Er wordt een speciaal voor deze functies geschikte kip geselecteerd.

Werkwijze

Er wordt wezenlijk anders gewerkt dan in de huidige tijd van grootschalige landbouw – veeleer op een wijze zoals dat decennia geleden gebeurde. Machines zijn lichter en eenvoudiger, nog over te nemen van gestopte tuinders. Er wordt meer handmatig gewerkt. Maar dit alles wel volgens de nieuwste inzichten en voortschrijdende kennis.

Natuurinclusief

De teelt zal zo veel mogelijk natuur-inclusief zijn. In de statuten is bepaald dat daarover jaarlijks aan de Ledenvergadering wordt gerapporteerd, met de ambitie om jaarlijks tot verdere verbetering te komen.

Belangrijk uitgangspunt is daarbij dat wordt geteeld (voornamelijk op kleigrond) onder “permacultuur”. Dit houdt ondermeer in dat het gebruik van dierlijke mest minimaal zal zijn omdat dit met organische compost wordt gecompenseerd. In beginsel wordt ook geen kunstmatige bemesting of bestrijdingsmiddelen toegepast. De bodemkwaliteit zal periodiek onderzocht worden op de geschiktheid.

Een belangrijke factor is dat boer Aad van Dam naar eigen zeggen op zijn bedrijf altijd zeer terughoudend is geweest met kunstmest en bestrijdingsmiddelen, waardoor zelfs de startpositie voor de VegaBoerderij direct al gunstig is.

Daarnaast is van belang dat in en rond de teeltstroken bloemen en kruiden zullen groeien, dat het voedselbos (in voornamelijk veengrond) voorziet in vrije vegetatie, bovendien voorzien van een drassige paddenpoel.

4 De bedrijfsvoering

De bedoelingen van de coöperatie kunnen alleen gerealiseerd worden en voor de langere termijn geborgd indien deze rust op een bedrijfsmatige werkwijze gericht op een positieve exploitatie. Bij het begroten worden daarom voorzichtige uitgangspunten gehanteerd.

Grondslagen

Voor de investeringen en jaarexploitatie – ondermeer in machines, gereedschap, aanplant en inrichting – zijn als basis genomen de ervaringen die Herenboeren NL heeft opgedaan in de eerste boerderijen die al enkele jaren open zijn. Deze gegevens zijn vergeleken met de inzichten van onze boer die al jaren ervaring heeft met teelt in permacultuur.

Bovendien heeft de werkelijke realisatie in ons eerste improviserende jaar in Bodegraven-Oost belangrijke inzichten opgeleverd. In dat 1^e jaar hebben we vanwege de onzekerheden naar de toekomst nauwelijks aan ledenwerving kunnen doen, en was ook de beschikbare productie voor de pakketuitgifte nog beperkt. Niettemin is in dat eerste jaar het aanloopverlies beperkt gehouden – dat wil zeggen binnen de begroting die voor het eerste jaar was opgesteld. Het jaar werd afgesloten met een beschikbare liquiditeit voor de doorstart van € 17.500,-.

Dit levert de actuele onderstaande begroting op.

De investeringen (en het aanloopverlies) moeten tijdelijk gedragen kunnen worden vanuit het verenigingskapitaal, bestaande uit de inleg voor certificaten. De jaarlijkse exploitatielasten zullen gedekt moeten worden uit de opbrengsten van de voedselpakketten [en eventuele losse verkopen aan winkels en horeca – deze zijn echter voorzichtigheidshalve niet meegerekend].

Bij voortgezette exploitatie in 2022 op nieuwe locatie zijn de uitgangspunten:

- Groei aantal certificaathouders/leden tot 100
- Per lid gemiddeld 1,5 pakket-afname
- Investerings: in hekwerk € 20.000,-; divers € 10.000,-.
- Exploitatielasten als in 2021 + 3%
- Jaarprijs voedselpakket € 360,- excl BTW, €392,40 incl. 9% BTW. Vanwege het eerste jaar op de nieuwe locatie 90% van de oorspronkelijk aangenomen prijs.

WINST & VERLIES				
	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Kosten (exploitatie) 3% inflatie per jaar				
Bruto salaris Boer	€ 30.900	€ 31.827	€ 32.782	€ 33.765
2x trainee/seizoenscontract	€ 5.150	€ 5.305	€ 5.464	€ 5.628
Werkgeverslasten	€ 10.300	€ 10.609	€ 10.927	€ 11.255
Telefoon/kleding/auto	€ 3.090	€ 3.183	€ 3.278	€ 3.377
Verzekeringen	€ 3.090	€ 3.183	€ 3.278	€ 3.377
Advies	€ 5.150	€ 4.305	€ 3.464	€ 2.628
Pacht	€ 4.120	€ 14.420	€ 14.853	€ 15.298
Aanplant teelt	€ 9.270	€ 10.548	€ 11.835	€ 13.130
Loonwerk/mechanisch	€ 6.180	€ 5.365	€ 4.556	€ 3.753
Overig/onvoorzien	€ 5.150	€ 5.305	€ 5.464	€ 5.628
Voedselpakketten	€ 1.030	€ 1.061	€ 1.093	€ 1.126
Afschrijving invest in 10 jr.	€ 4.120	€ 5.244	€ 6.371	€ 7.502
	€ 87.550	€ 100.353	€ 103.363	€ 106.464

Opbrengsten				
	95 - 100 leden	122 leden	144 leden	166 leden
Voedselpakketten	€ 51.550	€ 73.353	€ 89.363	€ 106.464

Resultaat				
Verlies/Winst	€ -36.000	€ -27.000	€ -14.000	€ -0

Met opmerkingen [MvdV1]: Dit kan alleen als het aantal leden iets zegt over het aantal voedselpakketten.

Met opmerkingen [MvdV2]: Hoeveel pakketten per lid/certificaathouder?

In de begroting is de dekking opgenomen (regel pacht) voor rente-betaling bij grondverwerving vanaf 2023, al is het niet aannemelijk dat dit dan al nodig – vermoedelijk zal de gebruiksvergoeding zoals in 2022 nog enige tijd volstaan.

In deze eerste jaren zal het aanloop-exploitatie-tekort dus geleidelijk afnemen. Voor de dekking zal nog wel het kapitaal uit de eigendoms certificaten nodig zijn. Per saldo zal het resterende kapitaal toenemen (bij de hiervoor gedane aannames, en bij terughoudend investeren):

Ultimo	kapitaal
2023	€ 47.000
2024	77.000
2025	121.000

In de jaren na 2025 zal bij geleidelijke verdere stijging van het aantal deelnemers ook het exploitatieresultaat verder verbeteren. Enige risico-buffer voor onvoorziene gebeurtenissen is wenselijk, maar hoeft niet die omvang te hebben. De keuze ligt dan bij de Ledenvergadering of dit bestemd wordt in uitbreiding van het voedselpakket, verlaging van de prijs, of het realiseren van extra's rond de gemeenschap, zoals opgenomen in paragraaf 7.

Ook zou het kapitaal aangewend kunnen worden voor de financiering van grondaankoop zodra dit aan de orde is, dan wel aflossen van geleend geld als de verwerving al heeft plaatsgevonden. Het weer herstellen van de volledige som aan ingebracht kapitaal (bij 200 leden € 400.000,-) is niet nodig, omdat de doelstelling is de VegaBoerderij voor 7 generaties voort te zetten. Van terugbetaling van het certificaatbedrag hoeft dan geen sprake te zijn. Leden die willen stoppen kunnen als die situatie is bereikt hun certificaat tegen de genoemde nominale waarde van € 2.000,-) doorverkopen aan nieuwe instappers.

Risico-paragraaf

De begroting is al vanuit het voorzichtigheidsprincipe opgebouwd, waardoor er voldoende aannemelijkheid is dat we over het algemeen binnen de gestelde bedragen kunnen opereren. Daarnaast is te bezien hoe grote bedrijfsrisico's opgevangen kunnen worden.

- Ziekte/uitval van de boer: hiervoor wordt een verzekering afgesloten, daarnaast zijn er nog 2 (trainee-)beroepskrachten, vele vrijwilligers en een deskundige (bestuurs-)adviseur. Daarmee lijkt dit risico beheersbaar.
- Buitengewone weersomstandigheden: lijken in redelijke mate te beheersen omdat we een nagenoeg eigen peil van water kunnen organiseren. Uiteindelijk blijven er natuurlijk risico's, maar het oogstplan kent ook enige overmaat. En dit is ook de charme van de eigen coöperatie in de landbouw, soms is de oogst groter, en soms valt het wat tegen.
- Financieringsrisico bij aankoop: zou boven het gestelde bedrag kunnen uitkomen bij een wat hogere rente. Dat risico doet zich dan pas na 2023 voor, en dan kunnen we in dat geval met één trainee verder, want de opstart is achter de rug.

Financiering grondaankoop

In de begroting zijn wel de kosten opgenomen van de lening bij aankoop resp de pacht prijs vanaf 2023.

Er is geen aflossing begroot. Te streven valt naar enige spreiding in de looptijd van leningen waardoor ook het renterisico verlaagd wordt. Aflossingen worden gefinancierd met nieuwe (of doorrollende) leningen – de onderliggende grond behoud immers z'n waarde. Eventueel kunnen in de verdere toekomst leningen (deels) worden afgelost uit de liquiditeit van het eigen vermogen. Dat zou daarmee de rentelast in de begroting verlagen, en is daarom aantrekkelijk.

De financiering zelf is nog een van de ontbindende factoren in de koopovereenkomst, waarvoor meerdere opties bestaan, maar ook een combinatie is mogelijk.

Financiering door:

- financiering/aankoop door Aardpeer, een speciale rechtspersoon die een obligatielening heeft geplaatst om natuurinclusieve landbouw als de onze goedkoop te financieren [we zijn hier aangemeld].
- lening van een bank – we mogen aanbiedingen verwachten zowel van Triodos als Rabo.
- leningen van derden/leden. Hiervoor is een brochure gemaakt, en zijn – in een eerder stadium – mensen benaderd. Daarmee hebben we de bevestiging dat dit aan begaanbare route kan zijn.

5 De organisatie

De ledenvergadering is het hoogste orgaan van beslissen, het bestuur bestuurt, en de boer heeft de dagelijkse uitvoerende leiding.

Werknemers

De boer is in loondienst. Heeft een basisloon, en kan in volgende jaren bij productie voor méér dan 200 leden ook een prestatieloon ontvangen, afgeleid van de extra netto inkomsten.

De boer beschikt het eerste jaar over 2 trainees, die daarvoor op basis van een seizoenscontract in dienst zijn. Aan de hand van de ervaringen in het eerste jaar is besloten deze formule voort te zetten. Voor de werknemers is een arbo en verzuimverzekering afgesloten.

Vrijwilligers

Er hebben zich meerdere vrijwilligers gemeld die intensief op regelmatige basis willen meehelpen op de boerderij.

Daarnaast wordt het coöperatieve gemeenschapsgevoel versterkt door de mogelijkheid te bieden om per seizoen incidenteel mee te doen. Bij meer dan 5 werkdagen per seizoen wordt daarbij ook een korting op het voedselpakket van 20% aangeboden.

Vrijwilligers werken onder instructie van de boer. De vrijwillige werkdag kent bovendien een structuur, die op de website wordt gemeld, samen met een agenda-systeem waarop kan worden ingetekend. Dit alles om naast het gemeenschapsgevoel toch ook de bedrijfsmatige werkwijze te beschermen.

Onderdak

In de investeringsbegroting is rekening gehouden met goed onderdak voor personeel en vrijwilligers. Dat kan deels door gebruik van opstallen van de onderdak biedende boer, en deels zoals ook in het eerste jaar in een container-voorziening.

Levering voedselpakketten

Het beginsel is dat de pakketten op de afhaalmomenten bij de boerderij worden opgehaald. De afhaalmomenten – vrijdag en zaterdag – worden op de website kenbaar gemaakt.

Nader uit te werken is nog of er met afhaalpunten in de nabije dorpen wordt gewerkt, of zelfs met een thuisbezorgservice tegen kostendekkende betaling.

6 Plan B en Exit-strategie

Het voorzichtigheidsprincipe houdt ook in dat altijd een exit-strategie beschikbaar is, al lijkt er thans bij aanvang genoeg aannemelijkheid op succesvolle voortgang.

- Als in de loop van 2022/2023 blijkt dat boer Van Dam de samenwerking niet wil voortzetten of niet alle vergunningen worden verkregen:
  - dan is het vanwege het beperkte gebruik aannemelijk dat tot het einde van het jaar de tijd wordt gegeven om het geploegde land weer in te zaaien met gras.
- Als het gebruik aan de Buitenkerk niet omgezet kan worden in (definitief) gebruik:
  - dan zijn de kosten van herstel in oorspronkelijke staat beperkt tot gras inzaaien;
  - met aangeschaft materieel en de boer dan verder op locatie plan B;
  - geen probleem met leninggevers, want die zijn tot dat moment nog niet gecontracteerd.
- Als niet direct een aansluitende andere locatie B wordt gevonden:
  - dan is het aan de Ledenvergadering om te kiezen tussen het tijdelijk opslaan van de eigendommen (machines, materiaal) totdat wél een lokatie is gevonden;
  - danwel het ontbinden van de coöperatie en het verlies te nemen (de certificaten zijn dan niet meer hun gehele inleg waard).
- Als wel tot aankoop is overgegaan, maar het ledenaantal stagneert beneden het kostendekkende aantal van 200:
  - dan kunnen de kosten nog beperkt worden door bijv geen trainees in dienst te houden;
  - dan kan worden ingezet op extra verkoop via ondermeer winkels, horeca.

7   Goed voor de wereld

De coöperatie is van en voor de leden, die het bedrijf daarvoor goed organiseren. Maar de vega boerderij staat ook met open houding naar de omgeving, en werkt bewust aan een grotere maatschappelijke betekenis:

- Het concept Vega Boerderij is uniek, en hoewel geïnspireerd door ondermeer Herenboeren NL, zijn we ook bereid onze kennis en ervaringen met hen én andere initiatiefnemers te delen. We hebben ook een open, samenwerkende houding naar andere platforms als CSA, Voedsel families etc.
- De ervaring met grootschalig verbouwen onder permacultuur wordt “van onderop” uit praktische ervaring doorontwikkeld, we zijn graag bereid daarin samen te werken en kennis te delen. Door actief met trainees te werken wordt dit vakmanschap ook verbreid.
- Ondertussen is ook statutair vastgelegd dat de mate van natuur-inclusief werken ieder jaar verbetert – de Ledenvergadering neemt hierover ook jaarlijks een besluit. Het zijn ook de Leden die uiteindelijk het oogstplan en de bewerkingswijze vaststellen.
- Hierdoor, maar ook door hun vrijwilligers betrokkenheid in de organisatie maar ook op het land (dat wordt aangemoedigd en beloond), wordt een nieuwe verbinding gemaakt tussen (stedelijke)bevolking en plattelandsontwikkeling.
- De Vega Boerderij neemt ook initiatief om deze werkwijze te verbinden met andere agrarische ontwikkeling in de directe omgeving. Een alliantie met lokale zuivelproductie bij direct aangrenzende bedrijven wordt verder uitgewerkt.
- Zo veel als mogelijk zal de Vega Boerderij open staan voor bezoek, promotie, en educatie, zie ook de volgende paragraaf.

8   Verdere opties

First things first...het uitgangspunt is steeds geweest om eerst de basis goed te organiseren en pas daarna te kijken of er extra's mogelijk zijn. Ondertussen wordt wel een lijst aangehouden van suggesties:

- Open dagen/rondleidingen
- Kinderen en educatie
- Gedenk-bomen
- Bloemen (stalletje)